

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

MIINA
SILLANPÄÄN
SÄÄTIÖ

TULE

Tuki- ja liikuntaelinliitto ry

Uutinen 19.12.2023

Ikääntyneiden kuntoutusjärjestelmä toisi isoja kustannussäästöjä sote-kustannuksiin

Ikääntyvien määrän olennaisesti kasvaessa on ensiarvoisen tärkeää tukea toimintakykyä. Tällä hetkellä kuntouttamatta jättäminen aiheuttaa turhia kustannuksia ja kuormittaa sote-palveluita.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Krista Kiurun mukaan kuntoutuksen hyvät käytännöt pitää saada leviämään valtakunnallisesti. Tämä edellyttää kansallista ohjausta, joka kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

Ikääntyneiden kuntoutus ja toimintakyvyn tuki pitää uudistaa ja luoda tähän valtakunnalliset käytännöt. Ikääntyvien tulee saada yhdenvertaisesti esimerkiksi kuntoutusohjausta, toimintakyvyn arviointeja ja arvioinnin pohjalta toteutettuja yksilöllisiä kuntoutussuunnitelmia.

Kiurun mukaan vaikuttavien kuntoutusmallien kokoaminen aloitettiin edellisen hallituskauden aikana, ja tätä työtä tulee jatkaa. Vaikuttavuustietoa kuntoutuksesta tarvitaan vielä lisää. *”Merkittävät säästöt tehdään sillä, että tuetaan hyvää toimintakykyistä vanhuutta”, Kiuru* toteaa.

Suomeen tarvitaan toimiva kuntoutusjärjestelmä ikääntyneille

Vauramon ym. (2017) tutkimusten mukaan maksamme ikääntyneiden kuntoutuksen puutteen vuoksi vuosittain yli puoli miljardia euroa ylimääräisiä kustannuksia.

”Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuutta pitää lisätä. Kuntoutus on tässä tärkeä keino. Ikääntyneiden kuntoutusjärjestelmä tulee saada kuntoon”, Kiuru painottaa.

Suomessa ei ole yhtenäistä toimivaa ikääntyneiden kuntoutusjärjestelmää. Toimintamallit ovat sirpalemaisia, ja kuntoutumisen mahdollisuudet toteutuvat eri tavoin eri puolilla Suomea.

Ikääntyneiden yksinäisyys ja turvattomuus on Suomessa iso ongelma, mikä tuo myös paljon kustannuksia. THL:n tutkimuksen (2023) mukaan kotihoidon asiakkaista peräti joka kolmas kokee yksinäisyyttä. Lisäksi joka kuudes asiakas tai hänen läheisensä arvioi, että asiakkaan olisi parempi asua muualla kuin kotona. THL:n tutkijoiden mukaan yksinäisyys sekä erilaisiin palveluihin hakeutuminen kertovat todennäköisesti ikääntyneiden turvattomuuden tunteesta ja siitä, ettei apua ole riittävästi tarjolla ja saatavilla.

Vanhustyön keskusliiton toiminnanjohtaja Anni Lausvaara kertoo, että yksinäisyyden torjumiseen on olemassa tutkittuja järjestölähtöisiä toimintamalleja. Tällainen on esimerkiksi Ystäväpiiri-toiminta, jota on vertaisarvioitu. *”Mallit ovat jalkautettavissa ympäri maan, ja näin voitaisiin säästää kustannuksia ja lisätä ihmisten hyvinvointia”,* toteaa **Anni Lausvaara**.

Kotona asuvien toimintakyvyn tukeminen on investointi

[THL:n Terve Suomi -väestötutkimus](#) osoitti, että 75-vuotta täyttäneistä noin puolet tarvitsee apua arjessaan. Tutkimuksesta kävi ilmi myös, että ikääntyneiden toimintakyvyn ongelmat painottuvat etenkin niihin iäkkäisiin, joiden sosioekonominen asema on keskimääräistä matalampi.

Kuntoutuskomitea ehdotti vuonna 2017 kotikuntoutuksen käyttöönottoa. Hallitusohjelman mukainen kotitalousvähennys laajentui fysioterapia- ja toimintaterapiayrityksien kotikuntoutuksen palveluihin.

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

MIINA
SILLANPÄÄN
SÄÄTIÖ

TULE

Tuki- ja liikuntaelinliitto ry

Tuki- ja liikuntaelinliitto Tule ry:n toiminnanjohtaja Marja Kinnunen ei kuitenkaan pidä uudistusta riittävänä: *”Tämä uudistus ei hyödytä pienituloisia ikääntyneitä, joilla myös usein olisi suurempi tarve kuntoutukselle”*. Eriarvoistumiskehitys uhkaa siis syvetä entisestään.

Järjestöt mukaan uudistamiseen ja palveluihin

Sosiaali- ja terveysalan järjestöillä on paljon osaamista ja tuloksellisia toimintamalleja ikääntyneiden ihmisten toimintakyvyn ja kuntoutumisen tukemiseen. *”Järjestöt eivät tee vain edunvalvontaa ja jaa tietoa. Järjestöillä on myös paljon kansalaistoimintaa ja palveluita, jotka ovat läsnä ihmisten arjessa”*, toteaa **Miina Sillanpään Säätiön toimitusjohtaja Soile Kuitunen**.

Järjestöjen osaamista ja voimavaroja onkin tärkeää hyödyntää valtakunnallisessa ja alueellisessa kehittämistyössä sekä palveluissa nykyistä paljon laajemmin.

Orpon hallitusohjelman mukaan järjestöavustuksia osoitetaan kolmannen sektorin toimijoille ja muun muassa seurakunnille kotona asuvien ikäihmisten ja omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi sekä etsivän että löytävän työn tehostamiseksi. STEA on parhaillaan valmistelemassa uutta ikääntyvien hyvinvointia edistävää ohjelmaa. Kuntoutuksen kehittäminen tulisi saada osaksi ohjelmaa.

Kuntoutuksen koordinaatiota tarvitaan

Sosiaali- ja terveysministeriö on luonteva taho johtamaan kansallista ikääntyvien kuntoutuksen ja toimintakyvyn tuen kehittämistä. Ministeriöön tarvitaan kuntoutuksen koordinaation vakituinen vastuhenkilö, joka vastaisi myös ikääntyneiden kuntoutusasioista.

Miina Sillanpään Säätiön, Tuki- ja liikuntaelinliitto TULE ry:n ja Vanhustyön keskusliiton edustajat tapasivat sote-valiokunnan puheenjohtajan Krista Kiurun 14.12.2023 eduskunnassa. Tapaamisen aiheena oli ikääntyneiden kuntoutus ja sen kehittämistarpeet.

Lisätietoja:

Miina Sillanpään Säätiö, **Soile Kuitunen**, toimitusjohtaja, soile.kuitunen@miinasillanpaa.fi
Tuki- ja liikuntaelinliitto Tule ry, **Marja Kinnunen**, toiminnanjohtaja, marja.kinnunen@suomentule.fi
Vanhustyön keskusliitto, **Anni Lausvaara**, toiminnanjohtaja, anni.lausvaara@vtkl.fi

Some:

- Ikääntyneiden kuntoutusjärjestelmä toisi isoja kustannussäästöjä sote-kustannuksiin. Vaikuttavat toimintamallit on saatava valtakunnallisesti leviämään.
- Miina Sillanpään Säätiön, Tuki- ja liikuntaelinliitto TULE ry:n ja Vanhustyön keskusliiton edustajat tapasivat sote-valiokunnan puheenjohtajan Krista Kiurun 14.12.2023 eduskunnassa. Tapaamisen aiheena oli ikääntyneiden kuntoutus ja sen kehittämistarpeet.

#kuntoutus #toimintakyky #järjestöt #hallitusohjelma #toimintakykyinensuomi #ikäntyneet